Cümle Kurma: Cümleyi Genişletme ve Kısa Cümleler

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Cümle:** Bir duygu, düşünce, istek ya da olayı tam olarak anlatan kelime dizisidir. Cümle büyük harfle başlar, uygun bir noktalama işaretiyle biter.
- **Cümleyi genişletme:** Kısa bir cümleye kim, ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden sorularının cevabı olan kelime ya da kelime grupları eklenerek cümle ayrıntılandırılır: Bebek gülüyor. → Minik bebek annesine bakıp neşeyle gülüyor.
- **Kelime grubu:** Birden fazla kelimenin bir araya gelerek tek bir anlam oluşturmasıdır: okul bahçesi, kırmızı top, akşam saatlerinde.
- **Uzun cümleyi bölme:** Çok uzun cümleler okuyucuyu yorar. Birbiriyle ilişkili bölümler ayrılarak kısa ve anlaşılır cümleler yazılır. Bölerken anlam kaybolmamalıdır.
- **Anlaşılır yazma:** Gereksiz tekrarlardan kaçınılır, her cümlede bir ana bilgi verilir, cümleler uygun bağlantı kelimeleriyle birbirine bağlanır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. "Kedi uyuyor." cümlesini **nerede** sorusunun cevabını ekleyerek genişletiniz.

2. Aşağıdaki cümleye **ne zaman** sorusunun cevabı olan bir kelime ya da kelime grubu ekleyiniz.
"Ablam kitap okudu."

3. Aşağıdakilerden hangisi tam bir **cümle** değildir?

A) Kuşlar ağaçta ötüyor.
B) Arkadaşım bana kalem verdi.
C) Sabah erkenden okula
D) Yağmur durdu.

4. Aşağıdaki cümlede **nasıl** sorusunun cevabı olan kelimeyi bulunuz.
"Kaplumbağa bahçede yavaşça yürüdü."

5 "Top" kelimesinin önüne ona anlam katan birer kelime getirerek üç farklı **kelime grubu** oluşturunuz.

6 Aşağıdaki kelimeleri anlamlı bir **cümle** olacak biçimde sıralayınız.
oynadık – arkadaşlarımla – parkta – saklambaç

7 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Uzun cümleler her zaman daha anlaşılırdır.
(…) Cümle büyük harfle başlar.
(…) Cümleye kelime ekleyerek onu ayrıntılandırabiliriz.

8 "Çocuklar koşuyor." cümlesini **kim / ne**, **nerede** ve **neden** sorularının cevaplarını ekleyerek genişletiniz.

9 Aşağıdaki cümlede **neden** sorusunun cevabı olan bölüm hangisidir?
"Hava çok soğuk olduğu için bugün mont giydim."
A) Hava çok soğuk olduğu için B) bugün C) mont D) giydim

10 Aşağıdaki cümlelerden hangisi diğerlerinden **daha ayrıntılıdır**?
A) Eren koştu.
B) Eren sabah koştu.
C) Eren sabah parkta koştu.
D) Eren sabah erkenden parkta arkadaşlarıyla koştu.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki cümleyi her adımda **bir kelime ya da kelime grubu** ekleyerek üç kez genişletiniz.
"Kuş uçtu."

12 Aşağıdaki uzun cümleyi **iki kısa cümleye** ayırınız.
"Kardeşim okuldan gelir gelmez çantasını odasına bırakıp ödevlerini yaptıktan sonra bahçeye çıkarak arkadaşlarıyla top oynadı."

13 "Annem pazardan aldı." cümlesinde anlamı tamamlamak için **eksik** olan bilgi nedir? Cümleyi tamamlayınız.

14 Aşağıdaki kelime gruplarından hangisi "**ne zaman**" sorusunun cevabı **olamaz**?

A) geçen yaz
B) okulun kütüphanesinde
C) akşam yemeğinden sonra
D) bayram sabahı

15 Aşağıdaki kısa cümleleri **tek bir cümle** hâlinde birleştiriniz.
"Selin bir resim çizdi. Resmi öğretmenine hediye etti."

16 Aşağıdaki cümlede gereksiz yere **tekrar edilen** bölümü bulunuz ve cümleyi düzeltiniz.
"Dün akşam saat sekizde, akşam vaktinde ailemle birlikte film izledik."

17 "**Sınıfımızın en uzun boylu öğrencisi** Can, basketbol takımına seçildi." cümlesinde koyu yazılan kelime grubu cümleye hangi bilgiyi katmıştır?

A) Can'ın nasıl biri olduğunu
B) Olayın zamanını
C) Olayın geçtiği yeri
D) Olayın nedenini

18 Aşağıdaki cümleye **kiminle** ve **nasıl** sorularının cevaplarını ekleyiniz.
"Dedem bahçede fidan dikti."

19 Hafta sonu dedemle birlikte pazara gidip domates, biber ve patlıcan aldıktan sonra eve dönerken yolda eski bir arkadaşıyla karşılaşan dedem, onunla çocukluklarında oynadıkları oyunları uzun uzun konuştu.

Yukarıdaki uzun cümle en uygun biçimde kaç kısa cümleye ayrılabilir? Cümleyi bölerek yazınız.

20 Aşağıdakilerden hangisi "Öğrenciler şarkı söyledi." cümlesinin anlamını **bozmadan** genişletilmiş hâlidir?

A) Öğrenciler şarkı söylemedi.
B) Öğrenciler şarkı mı söyledi?
C) Öğretmen şarkı söyledi.
D) Öğrenciler törende hep bir ağızdan şarkı söyledi.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki metinde **anlatımı bozan çok uzun cümleyi** bulunuz ve iki kısa cümleye ayırınız.
"Kış tatilinde ailecek köye gittik. Köyde kar o kadar çok yağmıştı ki sabah kalkınca kapının önünü açmak için babamla birlikte kürek alıp karları temizledikten sonra kahvaltı edip kuzenlerimle birlikte tepeye çıkarak akşama kadar kızak kaydık. Çok yorulmuştuk ama mutluyduk."

22 Aşağıdaki cümle çiftlerinin hangisinde ikinci cümle, birinci cümlenin **genişletilmiş** hâli **değildir**?

A) Ali geldi. / Ali okuldan erken geldi.
B) Kuşlar ötüyor. / Bahçedeki kuşlar neşeyle ötüyor.
C) Anneannem örgü ördü. / Dedem gazete okudu.
D) Kar yağdı. / Gece boyunca lapa lapa kar yağdı.

23 Aşağıdaki bilgileri kullanarak **tek, anlaşılır ve ayrıntılı** bir cümle yazınız.
Kim: Zeynep Ne yaptı: resim yarışmasında birinci oldu Ne zaman: geçen hafta Nerede: ilçe kütüphanesinde

24 Bir öğrenci "Martı uçtu." cümlesini "**Martı uçtu, denizin üstünde uçtu, beyaz martı hızlıca uçtu.**" biçiminde genişletmiştir. Bu genişletmenin sorunu nedir? Cümleyi doğru biçimde genişletiniz.

25 Aşağıdaki cümlede hangi soruların cevabı **yoktur**?
"Kardeşim dün parkta bisiklet sürdü."

A) Kim?, Ne zaman? B) Nasıl?, Kiminle? C) Nerede?, Ne? D) Ne zaman?, Nerede?

26 "Şenlik başladı." cümlesiyle başlayan ve her cümleyi bir öncekinden **daha ayrıntılı** yazdığınız dört cümlelik bir basamak oluşturunuz.

27 Aşağıdaki cümlelerden hangisi **daha kısa ve anlaşılır** biçimde yazılabilir?

A) Kitabı okudum.
B) Yarın sınav var.
C) Sabah kahvaltıda kahvaltı sofrasında sabah kahvaltısı yaptık.
D) Kardeşim resim çiziyor.

28 Aşağıdaki kısa cümleleri **anlam akışını koruyarak** iki cümle hâlinde birleştiriniz.
"Zil çaldı. Öğrenciler bahçeye çıktı. Bazıları ip atladı. Bazıları top oynadı."

29 Aşağıdaki cümle hangi soruların cevabını vererek genişletilmiştir? Her soruyu cevabıyla eşleştiriniz.
"Emre, yağmur yağdığı için hafta sonu evde kuzeniyle satranç oynadı."

30 En sevdiğiniz oyunu anlatan **üç kısa cümle** yazınız. Cümlelerinizden en az birinde **nerede** ve **kiminle** sorularına cevap veriniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**